

Cagdas Citirikkaya

Stormagterne og det regionale ejerskab: ”the responsibility to protect” i Libyen og Syrien

Den Arabiske Ligas aktivisme i forbindelse med de humanitære kriser i Libyen i 2011 og Syrien i 2011-2014 har ført til en intens debat om det ”regionale ejerskabs” betydning for det internationale samfunds reaktion på forbrydelser mod menneskeheden. Regionalt ejerskab i form af Ligaens stærke anbefaling var tilsyneladende afgørende for FN’s Sikkerhedsråds beslutning om at give mandat til den humanitære intervention i Libyen i marts 2011, hvorimod lignende anbefalinger ikke var nok til at udvirke en humanitær intervention i konflikten i Syrien. De to cases viser dog et mønster: Det regionale ejerskabs betydning betinges af det globale stormagtsspil. Når stormagterne har stærkt divergerende interesser, er regionalt ejerskab ikke tilstrækkeligt til at udvirke en humanitær intervention, men det påvirker stadig stormagternes positioner og handlinger. Teoretisk styrkes den nye engelske skoles generelle antagelse om, at faktorer på det regionale niveau er vigtige, men i tilfældet humanitær intervention er det i et samspil med de globale fundamentale institutioner, som er den engelske skoles traditionelle udgangspunkt.

1990’ernes FN-baserede praksis for humanitær intervention blev mødt med store udfordringer i det nye årtusinde. Krigen mod terror, og særligt Irak-krigen, skabte mistillid og besværliggjorde mulighederne for international enighed om humanitær intervention (Knudsen, 2012: 9; Weiss, 2004: 141). Dette var situationen i 00’erne, før udsigterne for humanitær intervention igen ændrede sig med Sikkerhedsrådets mandat til militære indgreb i de humanitære kriser i Libyen og Elfenbenskysten (Côte d’Ivoire) i 2011 (S/Res.1973; S/Res.1975).

To forhold var karakteristiske for denne genkomst. For det første, at FN’s Sikkerhedsråd igen fik en central rolle i autoriseringen af humanitær intervention (Bellamy og Williams, 2011: 847; Welsh, 2011: 2; Knudsen og Jensen, 2011: 60f). For det andet, at der var et regionalt ejerskab bag beslutningen om at intervenere, hvilket var afgørende for enigheden i Sikkerhedsrådet (Bellamy og Williams, 2011: 825f; Knudsen, 2012: 12f; Welsh, 2011: 4). Regionalt ejerskab syntes således at have en afgørende betydning i tilfældet Libyen, hvor initiativet kom fra Den Arabiske Liga, og det samme gjaldt for den efterfølgen-

de intervention i Elfenbenskysten, som havde opbakning fra den Afrikanske Union og den vestafrikanske samarbejdsorganisation ECOWAS.

Dette affødte en fornyet optimisme og tro på humanitær intervention som en blivende international praksis (Weiss, 2011), men den blev hurtigt gjort til skamme i Syrien, hvor utallige opfordringer til at gribe effektivt ind for at stoppe overgreb mod civile siden 2011 har været forgæves. I sommeren 2014 var det endnu ikke lykkedes FN's Sikkerhedsråd at opnå enighed om handling på trods af stærk regional opbakning til sanktioner mod Syrien undervejs i forløbet kulminerende i sommeren 2012.¹ Det efterlader spørgsmålet om, hvilken rolle regionale organisationer spiller, og om regionalt ejerskab egentlig betyder noget, som erfaringerne fra Libyen og Elfenbenskysten ellers indikerede.

Artiklen vil derfor undersøge følgende spørgsmål: 1) Under hvilke omstændigheder kan regionalt ejerskab være udslagsgivende for Sikkerhedsrådets autorisering af humanitær intervention? 2) Hvordan spiller regionalt ejerskab sammen med stormagtsinstitutionen, dvs. med de principper og sædvaner, som influerer stormagternes varetagelse af international fred og sikkerhed? Spørgsmålene undersøges ved hjælp af en sammenlignende analyse af Libyen og Syrien for herigennem at forstå, hvilke forhold der betinger det regionale ejerskabs betydning.

Udviklingen i Sikkerhedsrådets praksis for humanitær intervention er også teoretisk interessant, da den kan give en idé om, hvordan regionale internationale samfund skal forstås i international politik, både i relation til humanitær intervention og bredere. Regionernes betydning for det internationale samfund er underteoretiseret og uudforsket (Buzan og Gonzalez-Pelaez, 2009: 237; Buzan, 2004: 242). Det er dette tomrum, som artiklen vil udfylde ved at anvende og udvikle ny engelsk skole-teori om regionale internationale samfund samt koble denne teori til den klassiske engelske skoles opfattelse af stormagternes rolle som en fundamental institution i det internationale samfund.

Artiklen har således et dobbeltsigte: Empirisk bidrager den til at forstå de forskellige udfald af Sikkerhedsrådets drøftelser af Libyen og Syrien samt fremtidsudsigterne for humanitær intervention. Teoretisk diskuterer den, hvordan regionale internationale samfund har betydning for humanitær intervention og for international politik mere generelt. Artiklen fastholder hermed en klassisk engelsk skole-tematik og fortolkende metode, men inddrager et nyt analyseniveau – det regionale niveau – baseret på ny engelsk skole-teori.

Indledningsvis redegøres for artiklens teoretiske grundlag, som derefter operationaliseres. Herefter præsenteres artiklens metode, herunder de to cases. Handlingsforløbet i de to cases analyseres ved hjælp af klassisk engelsk skole-teori om stormagtsinstitutionen og ny engelsk skole-teori om regionale

internationale samfund, hvorefter den dybere sammenhæng identificeres i sammenligningen af analyserne. Afslutningsvis diskuteres analyseresultaternes teoretiske og empiriske implikationer.

Stormagtsstyring og spørgsmålet om humanitær intervention

Det teoretiske udgangspunkt for denne artikel er den engelske skole grundlæggende pointe om, at det internationale system er karakteriseret ved at være et samfund (Bull, 1977: 13). Stater anerkender, at de har nogle fælles interesser og værdier, hvorfor de føler sig bundet af en række fælles regler og fundamentale institutioner. Disse underbygger en vis orden i international politik, hvorfor der kan tales om et helt særligt internationalt samfund, nemlig det ”anarkiske samfund” (Bull, 1977: 13). Den engelske skole opfatter international politik som en dialog mellem realismens betoning af anarki og magtpolitik, rationalismens idéer om et samfund og international ret samt revolutionismens fokus på menneskerettigheder og humanitære retfærdighedshensyn (Wight, 1991; Little, 1995: 16f; Buzan, 2004: 6). Det analytiske udgangspunkt er dog det internationale samfund samt dets fælles regler og fundamentale institutioner (Buzan, 2004: 8).

Stormagtsstyringen er en af de fundamentale institutioner, der kan bidrage til at sikre orden i det internationale samfund. Det internationale samfund præges af store magtforskelle, hvilket giver stormagterne en særlig rolle (Bull, 1977: 206; Jackson, 2000: 173; Hurd, 2007: 210). Disse stater anerkendes af andre stater som værende stormagter med en særlig status, hvorfor de har særlige rettigheder og pligter (Bull, 1977: 202). De har hovedansvaret for international fred og sikkerhed, med andre ord for international orden, hvilket anerkendes ved visse staters permanente medlemskab af FN's Sikkerhedsråd. Stormagter kan spille en aktiv rolle for at promovere international orden på to måder: For det første ved at håndtere deres relationer med andre stormagter med henblik på at bevare den generelle magtbalance og undgå eller kontrollere indbyrdes kriser og konflikter. For det andet ved at udnytte deres dominans til at bevare og udstikke retningslinjer for det internationale samfund generelt. Det kan være ved unilateralt at udnytte deres magtposition i nærområdet, ved at respektere hinandens interessesfærer eller ved fælles handling igennem koncert (Bull, 1977: 207).²

Dette internationale lederskab kræver legitimitet i form af anerkendelse fra de andre stater i det internationale samfund, ellers vil stormagtsinstitutionen lide skade (Bull, 1977: 228; Reus-Smit, 2004: 102; Hurd, 2007: 196). Legitimitet har altså betydning for stormagternes magtudøvelse og handlerum (Glavind, 2011: 38; Jackson, 2000: 78; Claude, 1966: 368). Stormagter vil derfor

så vidt muligt undgå at være ansvarlige for handlinger, der skaber uorden i det internationale samfund, men de kan heller ikke fuldstændigt ignorere retfærdighedshensyn (Jackson, 2000: 169ff; Bull, 1977: 229). Derfor er stormagtsinstitutionen både et produkt af ”pluralistiske” normer om international orden og ”solidaristiske” normer om international retfærdighed (Bull, 1977: 200ff; Hurd, 2007: 204).

Denne afvejning af retfærdighed og orden hos stormagterne er særligt relevant i forhold til spørgsmålet om humanitær intervention (Wheeler, 2000: 11). Humanitær intervention kan anskues som et dilemma mellem hensynet til international orden kontra hensynet til international retfærdighed (Bull, 1977: 77ff). Legitimiteten af humanitær intervention opfattes derfor forskelligt blandt henholdsvis pluralister og solidarister (Wheeler, 2000: 12). Pluralister opfatter denne form for intervention som et brud på grundlæggende regler om suverænitet og ikke-intervention, hvilket udgør en alvorlig trussel mod international orden. Stater vil blive usikre på, om deres fulde suverænitet vil forblive anerkendt og respekteret. Der kan opstå frygt for, at en ret til humanitær intervention vil blive misbrugt til andre, egennyttige formål (Wheeler, 2000: 11; Knudsen, 1999: 72f). En pluralistisk forståelse vil fremhæve, at enigheden i det internationale samfund reelt begrænser sig til netop den fulde respekt for suverænitets- og ikke-intentionsprincippet. Solidarister mener derimod, at orden og retfærdighed er gensidigt afhængige, og at det er muligt at undgå de værste problemer ved humanitær intervention gennem institutionel (FN) kontrol (Wheeler, 2000: 11; Knudsen, 1996, 1999: 61ff). Derfor bør stater sikre humanitær retfærdighed ved at håndhæve individers rettigheder, når disse systematisk krænkes.

Disse pluralistiske og solidaristiske overvejelser har betydning for stormagternes position og styring. Imens de vestlige stormagter typisk har haft en solidarisk position på humanitær intervention med henvisning til universelle menneskerettigheder, så har Rusland og Kina samt de nyere stormagter Indien, Brasilien og Sydafrika haft en overvejende pluralistisk linje grundet frygten for (vestligt) misbrug og neo-imperialisme (Knudsen, 2012: 4; Bellamy og Williams, 2011).

Den nye engelske skole: regionale internationale samfund

Den nye engelske skole tager ligesom den klassiske udgangspunkt i det globale internationale samfund og dets universelle accept af nogle få basale principper og institutioner såsom suverænitet, ikke-intervention, stormagtstyring, diplomati og international ret (Buzan, 2004: 208). Ud over dette ”tynde” globale samfund baseret på relativt få fælles værdier og normer findes klynger af regio-

nale internationale samfund, som er ”tykkere”. Det skyldes, at der her findes flere fælles principper og institutioner baseret på flere fælles værdier og normer, hvoraf nogle er udtryk for særegne regionale kulturelle og politiske forhold, der adskiller dem fra andre regionale internationale samfund (Buzan, 2004: 208f; Buzan, 2009: 33f). Dette gælder både på *interstate*-domænet, der udgøres af relationer mellem stater, og på *world society*-domænet, der er den sociale struktur bestående af ikke-statslige aktører (se Buzans bidrag til dette temanummer).

Regionale internationale samfund kan have betydning for det globale internationale samfunds institutioner og spilleregler, herunder stormagtsstyring og afvejningen af orden og retfærdighed (Buzan, 2004: 213f). De regionale internationale samfund kan legitimere humanitære interventioner ved at fremstille sådanne som værende i overensstemmelse med regionale normer og værdier. Det er sådan, betydningen af et ”regionalt ejerskab” skal forstås. Regionalt ejerskab er den udtrykte støtte fra et flertal af landene i regionen, som typisk er formuleret i regionale organisationers position på spørgsmålet om intervention. Det regionale ejerskab kan sikre repræsentativitet, modvirke globale stormagters forsøg på at misbruge retten til humanitær intervention og fjerne mistanken om, at det er vestlig imperialisme, når de støtter indgreb i regionen (Knudsen og Jensen, 2011: 62; Weiss, 2011: 5; Bellamy og Williams, 2011: 826; Buzan, 2004: 219). Den regionale støtte kan herved fjerne de værste af pluralisternes bekymringer. Regionens betydning er dog ikke entydig, da den i andre tilfælde kan delegitimere og hæve barren for humanitær intervention ved at styrke pluralisternes bekymringer.

Den nye engelske skole teoretiske forventning er, at regionale internationale samfund ved at tage ejerskab for en intervention kan legitimere eller delegitimere denne og herved påvirke det internationale samfunds stormagtsstyring, dvs. FN’s Sikkerhedsråd, til fordel for intervention eller ikke-intervention (Buzan, 2004: 220, 2001: 486f). Regionalt ejerskab kan blive ”den nøgle, der kan tippe spillet til fordel for intervention eller ikke-intervention” (Knudsen, 2012: 14). Det er dog ikke den teoretiske forventning, at det regionale ejerskab agerer uafhængigt af stormagtsspillet. For det første vil det potentielle udfald af regionens bestræbelser forventeligt være inden for rammerne af, hvad stormagterne overvejer af gangbare handlemuligheder. For det andet vil regionalt ejerskab ikke have afgørende betydning, hvis interesseforskellene mellem stormagterne viser sig for stærke. Det regionale ejerskabs betydning forventes derfor at udfolde sig i et samspil med den mere grundlæggende stormagtsinstitution frem for at være et opgør med denne.

Operationalisering

Samspillet mellem regionale internationale samfund og det globale internationale samfund kan operationaliseres som betydningen af regionale organisationers ejerskab bag humanitær intervention for beslutninger i FN's Sikkerhedsråd. Regionalt ejerskab undersøges ved at identificere de centrale regionale aktører samt deres ageren i de enkelte cases. Støtter de en humanitær intervention? Hvilke initiativer tager de i forhold til casene? Er de med til at sætte dagsordenen for Sikkerhedsrådet? Flytter den regionale anbefaling beslutninger i Sikkerhedsrådet, fx i form af erklæringer herom fra stormagterne selv eller en sammenhæng mellem regionale forslag og efterfølgende tiltag fra Sikkerhedsrådet? Disse spørgsmål vil være styrende for artiklens analyse.

Som følge af de regionale aktørers kendskab til og fællesskab med den konfliktramte stat forventes det, at deres foreslåede løsninger og udtalelser vil have en særlig vægt i Sikkerhedsrådet. En regional blåstempling vil således legitimere en humanitær intervention ved at modvirke mistanke om misbrug og vestlig imperialisme. Dette vil styrke opfattelsen af, at interventionen er humanitært motiveret, hvorfor der vil være pres på pluralistisk indstillede lande, imens prointerventionsmagter ved at fremhæve den regionale støtte vil kunne presse yderligere på for indgriben. Omvendt vil en regional afvisning alt andet lige svække de prointerventionistiske stormagters forsøg på at legitimere en intervention. Forventningen er altså, at dynamikken i Sikkerhedsrådet vil ændres markant til fordel for regionens linje.³

Casestudierne af Libyen og Syrien vil primært fokusere på regionale aktører i det interstatslige domæne. Fokus vil altovervejende være på Den Arabiske Liga, men i nogen grad også på den Afrikanske Union i forhold til Libyen. Humanitær intervention opfattes som tvangsbaseret eller diktatorisk indblanding i en stat med et humanitært mål (Knudsen, 2012: 4; Bull, 1984: 1). Det er ikke nødvendigvis militær intervention, da forhandling under tvang, økonomiske sanktioner og diplomatisk pres indgår som blød intervention.

Metodiske overvejelser og præsentation af cases

Artiklen har til formål at belyse sammenhænge i et genstandsfelt, det internationale samfund, der konstitueres af fælles interesser, normer og regler samt fælles institutioner (Bull, 1977: 13). Det er sociale fakta, der eksisterer i kraft af den mening, statsledere tilskriver dem (Jackson, 2009: 22). Ved en fortolkende metode kan man identificere legitimitet og de fælles normer, der konstituerer det internationale samfund samt staters adfærd heri (Jackson, 2009: 21f; Little, 1995: 14; Bull, 1972: 259). Formålet er at afdække og forstå mønstre i international politik på systematisk vis, men ikke at identificere generaliserbare

årsagsforklaringer (Keene, 2009: 110; Little, 2000: 404; Glavind, 2011: 64). Artiklen placerer sig derfor i den klassiske ende af den nye engelske skoles pluralistiske metodeforståelse.

Den dybdegående caseanalyse er en oplagt metode til artiklens formål. Sammenligningen af de to cases, hvor der er forskellige udfald, kan styrke forståelsen af, hvordan og hvornår regionalt ejerskab får betydning. Da en række forhold er relativt ens, er det muligt at undersøge, hvordan og hvorfor det regionale ejerskab virker forskelligt i de to cases. I begge konflikter er der et humanitært grundlag for at intervenere, begge finder sted som led i de arabiske revolter i umiddelbar nærhed af Europa, BRIKS-landene (Brasilien, Rusland, Indien, Kina og Sydafrika) er gennemgående interventionskritiske, og den internationale orden kan betegnes som amerikansk hegemoni med potentielt begyndende multipolaritet. Interventionen i Elfenbenskysten i 2011 er fravalgt for at foretage denne mere rene sammenligning. Analyse materialet består af resolutioner, resolutionsudkast, mødereferater, udtalelser samt breve i FN's Sikkerhedsråd og hos regionale aktører, som vil blive analyseret ved hjælp af den nævnte fortolkende metode. De to cases vil nu blive præsenteret.

Libyen og resolution 1973

FN's Sikkerhedsråd viste handlekraft overfor konflikten i Libyen i to omgange. Først med vedtagelsen af resolution 1970 (26. februar 2011), som henviste til FN-charterets kapitel VII, artikel 41, som autoriserer brugen af (ikke-militær) magt. Resolutionen refererede Gaddafi-styrets top til den internationale strafferetsdomstol, krævede sikker passage for humanitær hjælp og etablerede en våbenembargo, et rejseforbud samt en sanktionskomite (S/Res.1970). I midtmarts genvandt Gaddafis styrker kontrollen med størstedelen af landet, og det internationale samfund frygtede nu en regulær massakre i oprørernes hovedby Benghazi. Igen viste Sikkerhedsrådet handlekraft ved at vedtage resolution 1973 (17. marts 2011) under kapitel VII, der etablerede en flyveforbudszone og *safe havens* (S/Res.1973). Resolutionen gav mandat til at benytte "all necessary measures" for at beskytte civile under angreb med undtagelse af fremmed besættelse (S/Res.1973: 3). Det blev grundlaget for den vidtgående intervention, der blev afgørende for Gaddafis fald. Det er forløbet op til Sikkerhedsrådets vedtagelse af disse to resolutioner, som analysen vil fokusere på.

Syrien og de kinesisk-russiske dobbeltvetoer

Imens parterne i Sikkerhedsrådet i New York var ved at nå til enighed om Libyen-resolution 1973 i marts 2011, brød demonstrationer mod præsident Assad ud i Syrien. Volden tog til i efteråret 2011, men to resolutionsudkast, først

4. oktober 2011 og dernæst 4. februar 2012, der alene fordømte det syriske regimes voldshandlinger og hverken autoriserede brugen af magt eller indeholdt sanktioner, mødte dobbeltveto fra Rusland og Kina (S/2011/612; S/2012/77; S/PV.6627; S/PV.6711). Kofi Annans sekspunktsplan (Annanplanen) førte til en midlertidig våbenhvile 12. april 2012. Sikkerhedsrådet vedtog herefter i april enstemmigt resolutionerne 2042 og 2043, der etablerede observatørmissionen UNSMIS bestående af ca. 300 ubevæbnede civile og militære FN-observatører (S/Res.2042; S/Res.2043). Resolutionerne specificerede hverken Syriens forpligtelser overfor den forholdsvis strenge Annanplan eller konsekvenserne ved manglende overholdelse af denne. Ydermere var der udtrykt samtykke fra den syriske regering (S/2012/214; S/2012/250). UNSMIS kan derfor vanskeligt karakteriseres som humanitær militær intervention. Missionen afsluttedes august 2012 som følge af fortsatte kampe, der umuliggjorde implementeringen af UNSMIS' mandat. Annanplanen blev efterfølgende erklæret fallit, og Rusland og Kina nedlagde 19. juli 2012 for tredje gang veto mod et resolutionsudkast, som indeholdt handling under FN-charterets kapitel VII (S/2012/538; S/PV.6810).

Den følgende analyse vil fokusere på det regionale ejerskabs betydning for forhandlingerne af de to mislykkede resolutionsudkast i henholdsvis oktober 2011 og februar 2012 samt vedtagelsen af resolutionerne 2042 og 2043. Herefter var Den Arabiske Ligas rolle udspillet, og oprøret udviklede sig til en regulær borgerkrig. Analysen afgrænses derfor til forløbet frem til sommeren 2012, idet der her er en sammenlignelig udvikling med konflikten i Libyen.

Libyen: Den Arabiske Liga tager (regionalt) ejerskab

Den Arabiske Liga handlede tidligt og konsekvent ved at suspendere Libyens medlemskab af Ligaen og fordømme det libyske styre 22. februar 2011 (SC Report 2011a). Den tydeligste indikation på et regionalt ejerskab var dog Den Arabiske Ligas resolution fra 12. marts 2011 (S/2011/137). Denne opfordrede Sikkerhedsrådet til omgående at etablere en "no-fly zone" med truslen om at tage alle midler i brug med undtagelse af fremmed besættelse, hvis de libyske myndigheder ikke omgående stoppede volden (S/2011/137: 2). Det blev grundlaget for Sikkerhedsrådets resolution 1973. Den Afrikanske Union anlagde en mere forsigtig linje, der ikke klart afskrev det libyske styres legitimitet. Unionen ønskede i forløbet op til resolution 1973 en politisk løsning uden ekstern militær intervention (AU, 2011a). Efter vedtagelsen af 1973 opfordrede den Afrikanske Union ligeledes til en snæver fortolkning af resolutionen i tråd med de interventionsskeptiske stormagter Indien, Brasilien, Sydafrika, Kina og Rusland (AU, 2011b, 2011c).

Selvom de regionale organisationers positioner på humanitær intervention varierede fra en tilbageholdende Afrikansk Union til en meget aktiv Arabisk Liga, så var omdrejningspunktet i de regionale diskussioner spørgsmålet om graden og karakteren af humanitær intervention, fremfor om der skulle være en intervention.

Sikkerhedsrådets reaktion på det regionale ejerskab

For både resolution 1970 og 1973 gælder det, at der få dage inden vedtagelsen var kommet en nyskabende udmelding fra Den Arabiske Liga. Ligaen var med sine udtalelser 22. februar og 12. marts 2011 blandt en lille håndfuld *first-movers* bag begge resolutioner. Mere vigtigt er det, at Ligaen var den *first-mover*, som med sin støtte til intervention fik genklang internationalt. Ligaens anbefaling blev det udgangspunkt, hvorfra Sikkerhedsrådet diskuterede sin reaktion. Det er påfaldende, at medlemmerne af Sikkerhedsrådet blev enige om den første pressemeddelelse, der benyttede sig af R2P-terminologien om situationen i Libyen den samme dag, som den første udtalelse kom fra Den Arabiske Liga (SC/10180). Det var på dette tidspunkt, at der var ved at opstå enighed om, at situationen kunne opfattes som et brud på international fred og sikkerhed, hvilket åbnede op for FN-charterets kapitel VII-provisioner om magtanvendelse (SC Report, 2011a). Den Arabiske Ligas udmelding havde således betydning for Sikkerhedsrådets involvering, som i første omgang endte ud i resolution 1970.

Derpå fulgte vedtagelsen af resolution 1973, som gav mandat til vidtgående humanitær intervention i Libyen. Frankrig og Storbritannien havde allerede et resolutionsudkast klar 10. marts 2011 med forslag om en flyveforbudszone, men det var først efter Den Arabiske Ligas udtalelse 12. marts 2011, at disse magter kunne gå videre med resolutionen i Sikkerhedsrådet (S/PV.6498). Det var Den Arabiske Liga, som blev *game-changer*, dvs. den faktor, som ændrede Sikkerhedsrådets dynamik og de forskellige stormagters handlemuligheder (Bellamy og Willams, 2011: 846).

Den Arabiske Ligas udtalelse påvirkede således i den grad USA. Selvom Obama-administrationen havde afskrevet Gaddafi, så var der stadig usikkerhed om USA's Libyen-politik indtil Ligaens krav om handling (Rogin, 2011). Efter udtalelsen overvejede USA derimod endnu videre muligheder end blot en flyveforbudszone. Med dette legitime regionale element kunne USA bedre overbevise omverdenen om, at man havde rent solidariske formål og ikke egeninteresse for øje med en intervention i Nordafrika.

BRIKS-lande under pres

Den regionale opbakning til humanitær intervention havde tydeligvis betydning for BRIKS-landenes handlemuligheder i Sikkerhedsrådet. Ligaens krav om militær handling blev det nye udgangspunkt og var afgørende for, at et tilbageholdende russisk resolutionsudkast mistede momentum. Kina og Rusland nævnte eksplicit, at det regionale ejerskab var afgørende for deres stemme for resolution 1970 og deres beslutning om ikke at nedlægge veto mod resolution 1973 (S/PV.6491; S/PV.6498).

Rusland og Kina var ellers kritiske over for flere håndhævelsesmidler op til vedtagelsen af resolution 1973, særligt fordi de havde den Afrikanske Unions mere tilbageholdende position at læne sig opad (SC Report, 2011b). Det syntes at have betydning for det pres, som stormagterne oplevede, om de kunne støtte sig til regionale organisationer, eller om de havde dem imod sig. Det er fx bemærkelsesværdigt, at den kritik, som Brasilien og Rusland rettede mod resolution 1973, før de lod den passere, gik på, at resolutionen ikke reflekterede Den Arabiske Ligas ønsker. Man sagde ikke, at man var uenige i Ligaens klokkeklare løsningsforslag. De skeptiske stormagter kunne ikke blankt tilsidesætte Ligaens beslutninger, hvilket vidner om, at regionale aktører besidder en legitimitet, som har betydning. Disse stormagter blev nødt til at forholde sig til Ligaens forslag om en flyveforbudszone, og de fremhævede konkrete fremfor principielle problemer ved denne.

De interventionsskeptiske BRIKS-lande kom i den grad i defensiven, da de heller ikke kunne anklage de vestlige magters prointerventionlinje for at være udtryk for imperialismen. De var fortsat skeptiske, hvilket de markerede ved at afstå fra at stemme, og de var hurtige til at kritisere koalitionen og særligt NATOs massive bombninger i Libyen (S/PV.6531). En indledende blokering af Ligaens forslag ved brug af vetoretten var dog delegitimeret. Hensynet til den regionale støtte trumfede således BRIKS-landenes betoning af pluralistiske principper om suveræniteten og ikke-intervention.

Der er klare indikationer på, at det stærke regionale ejerskab – særligt ved Den Arabiske Liga – havde en legitimitet, der var stærk nok til at ændre Sikkerhedsrådets dynamik. Det regionale ejerskab syntes at være afgørende for Sikkerhedsrådets beslutning om at vedtage resolution 1970 og 1973 og herved autorisere humanitær intervention i Libyen. Ejerskabet påvirkede stormagtstyringen i det internationale samfund til fordel for intervention ved at legitimere denne beslutning. Det regionale niveau bidrager således med en afgørende indsigt til at forstå Sikkerhedsrådets autorisation af humanitær intervention. Men tesen om en generel sammenhæng blev hurtigt udfordret af den internationale handlingslammelse overfor de voldsomme overgreb på civile i Syrien.

Syrien: regionalt ejerskab – *a case for closure?*

Den Arabiske Liga var indledningsvist passiv i forhold til Syrien-konflikten, og først efter Libyen-interventionens succes blev det til et klart regionalt pres for intervention (Küçükkeleş, 2012: 6). I november 2011 besluttede Ligaen at suspendere Syrien fra organisationen og pålægge landet sanktioner (New York Times, 2011). Ligaen lagde herefter med sin fredsplan pres på landene i Sikkerhedsrådet og internationaliserede tydeligt konflikten (S/2012/71). Den Arabiske Ligas generalsekretær og Qatars premierminister briefede Sikkerhedsrådet, imens arabiske delegationer forberedte et resolutionsudkast, der skulle udtrykke Sikkerhedsrådets støtte til Ligaens fredsplan (S/PV.6710).

Da Rusland og Kina endnu en gang nedlagde veto, skærpedes det regionale pres blot, da Den Arabiske Liga 12. februar 2012 vedtog en resolution, som udtrykte støtte til den syriske opposition og bad Sikkerhedsrådet give mandat til en fælles Arabisk Liga og FN fredsbevarende styrke (S/2012/142). Der var dog uklart, om Ligaen efterspurgte en fredsbevarende styrke eller blot en observatørmission. Presset fra Ligaen blev kun endnu tydeligere ved et møde 2. juni 2012, hvor Ligaen ville have Sikkerhedsrådet til at henvføre Annanplanen under kapitel VII og give observatørmissionen "all the powers necessary" for at kunne beskytte civile (S/2012/394: 4). Ligaen ønskede dog ikke militær intervention som i Libyen, hvilket heller ikke for alvor var på tegnebrættet for nogen af stormagterne i 2012. Ligaen pressede på for mest *mulig* handling i form af udvidelse af observatørernes mandat, økonomiske sanktioner, krav om politisk transition og nedgradering af diplomatiske forbindelser (S/2012/394; S/PV.6810). Det regionale ejerskab agerede således ikke uafhængigt af stormagtsspillet, hvilket heller ikke var den teoretiske forventning.

Den Arabiske Liga udviste regionalt ejerskab bag et FN-mandat til blød humanitær intervention ved at aktivere Sikkerhedsrådet flere gange. Herudover forsøgte Ligaen først med egen observatørmission og fredsplan og efterfølgende ved den fælles udsending (Kofi Annan) at gøde jorden for intervention i Syrien. Omvendt er det tydeligt, at de arabiske lande var mere splittede, end de var under Libyen-konflikten. Libanon og Yemen stemte imod suspenderingen af Syriens medlemskab af Ligaen, imens Irak afstod fra at stemme (Küçükkeleş, 2012: 7; New York Times, 2011). Der fremkom et billede af en aktiv fløj bestående af golflandene og en tøvende restgruppe i Den Arabiske Liga (Küçükkeleş, 2012: 16).

Sikkerhedsrådets reaktion på det regionale ejerskab

De vestlige magter indkalder typisk først Sikkerhedsrådet, når forhandlingerne er så fremskredne, at der er potentiale for enighed blandt rådets medlemmer.

Dette potentiale opstod, da Den Arabiske Liga spillede ind. En anden indikation på denne *gatekeeperrolle* var prointerventionsmagternes tydelige brug af Ligaens position til at retfærdiggøre handling. Det er regionen, som har "leadership" og "ownership", hvorfor Sikkerhedsrådet bør følge denne linje (USA, S/PV.6706: 12; Storbritannien, S/PV.6706: 19). Ligaen udgør *den* arabiske position og sikrer repræsentativitet i beslutningen, hvorved bruddet på suveræniteten bliver mindre (Qatar, S/PV.6710). Samtidig kan imperialisme afvises: "This is not the West telling Syria what to do (...) This is the Arab nations calling on the Security Council to help" (Storbritannien, S/PV.6710: 16). Regionens støtte forstærkede opfattelsen af, at den humanitære intervention havde et reelt solidarisk formål, hvilket legitimerede vestlige opfordringer til indgreb.

IBSA-landene overbevises

Som ikke-permanente medlemmer af FN's Sikkerhedsråd forholdt de nye stormagter Indien, Brasilien og Sydafrika (IBSA) sig konkret til legitimationskampen i forhandlingerne af resolutionerne om Syrien, og de blev påvirket af det regionale ejerskab. I de første forhandlinger, hvor den regionale støtte ikke var stærk, var Sydafrika kritisk overfor de vestlige stormagters hensigter, imens Brasilien efterspurgte regionale løsninger fra Den Arabiske Liga (S/PV.6627).

Efter at Ligaen tilbød regionale løsninger, bakkede IBSA-landene op om resolutionerne, omend Brasilien nu ikke længere sad i Sikkerhedsrådet. Deres støtte til resolutionerne skyldtes, at det var "through Arab intervention alone and without international intervention" (Sydafrika, S/PV.6710: 30). IBSA-landene kunne vanskeligt modsætte sig Ligaens klare anbefaling om sanktioner mod Syrien, da de netop havde talt for regionale løsninger som et bolværk mod misbrug og vestlig imperialisme.

Rusland og Kina under pres

Ligaens ønske om sanktioner mod Syrien ansås altså som legitimt af et flertal i Sikkerhedsrådet. Derfor blev ikke-handling illegitimt for stormagterne. Storbritannien og de andre interventionsvenlige lande forsøgte i forlængelse heraf at fremstille Rusland og Kina som uansvarlige stormagter: "The reality is that Russia and China have today made a choice to turn their backs on the Arab world and to support tyranny rather than the legitimate aspirations of the Syrian people" (Storbritannien, S/PV.6711: 7). Ligaen udtrykte også tydelig utilfredshed med Kina og Rusland (S/PV.6627; S/2012/142). De to lande mistede som følge af dette diplomatisk goodwill i Mellemøsten. Disse omkostninger er en særlig følge af Ligaens engagement i konflikten. Ved fremsættelsen af det første resolutionsudkast i oktober 2011 var der ikke en klar regional position,

hvorved der var få omkostninger for Rusland og Kina ved at nedlægge veto. Ved resolutionsfremsættelsen i februar 2012 var der et stærkt regionalt ejerskab, hvorfor de nævnte "delegitimeringsomkostninger" var så høje, at det var forventet, at Kina og Rusland ville lade resolutionen stemme igennem.

Dette var dog ikke tilfældet. Rusland og Kina forholdt sig ikke som i Libyenforhandlingerne til konkrete problemer ved løsningsforslaget fra Den Arabiske Liga. I stedet nedtonede de forslaget legitimitet med generelle henvisninger til pluralistiske principper såsom ikke-intervention og suverænitet (S/PV.6711). De lod først resolution 2042 og 2043 vedrørende UNSMIS stemme igennem, da der forelå et samtykke fra Assad (S/2012/214; S/2012/250). Disse to stormagter forsøgte at fremstå som garanter for suverænitetsprincippet og orden i det internationale samfund. På trods af dette afskrev de ikke Den Arabiske Liga generelt. De rettede i stedet skytset imod Vesten. Det var stadig vigtigt for Rusland og Kina at fremstå, som om de var i tråd med regionen, selvom de direkte afviste resolutionsudkastet, der nærmest var et Arabisk Liga-dokument (S.PV/6710; S/PV.6711).

Ruslands stærke nationale interesse i at beholde Assad-regimet som landets eneste tilbageværende allierede i Mellemøsten syntes at have blokeret for enighed i Sikkerhedsrådet. Russernes overordnede magtbalancehensyn efter de vestlige interventioner i Irak og Afghanistan gjorde udslaget. Ydermere havde Rusland store investeringer i syrisk olie, våbensalg og en flådebase i Syrien (Lukyanov, 2012). Kineserne kan også have haft en interesse i at inddæmme amerikanerne og Vesten for at opretholde en magtbalance. Det var ikke Rusland og Kinas normbaserede interesser om orden, men snarere deres stærke nationale interesser i Syrien og hensynet til magtbalancen, som umuliggjorde humanitær intervention. Ud fra et mere realistisk perspektiv på det internationale samfund kan man derfor argumentere for, at humanitær intervention kun er mulig, når stormagternes nationale interesser eller magtbalancehensyn tilsiger eller i hvert fald ikke modsiger intervention. Stærke nationale interesser hos stormagter betinger tydeligvis det regionale ejerskabs betydning for Sikkerhedsrådets autorisation af humanitær intervention. Men som det er fremgået, er der stadig en effekt.

Betydningen af det regionale ejerskab

I et sådant realistisk perspektiv på det internationale samfund vil der endvidere kunne sættes spørgsmålstejn ved, om det er regionalt ejerskab, som tilvejebringer stormagternes involvering, eller om påvirkningen går den modsatte vej. Det regionale ejerskab er i så fald et instrument for stormagterne (Waltz, 2000: 26; Mearsheimer, 1995: 82). Argumentet er, at stormagter shopper rundt

mellem regionale organisationer og benytter den, der ligger tættest på deres egen position som løftestang for deres nationale interesser – også kaldet ”forum shopping” (Finnemore, 2005: 197). Gælder det så også de vestlige magter i de to cases? Den ovenstående analyse viste, at USA ikke havde nogen stærk national interesse i at intervenere i Libyen. USA havde ikke taget stilling til en intervention på tidspunktet for Den Arabiske Ligas udspil (Rogin, 2011). I Syrien virkede flere af de vestlige lande knap så interventionsvillige som den regionale organisation. Dette modsiger, at Ligaen skulle være et instrument for de vestlige stormagter.

Dette betyder omvendt ikke, at det regionale ejerskab trumfer stormagternes interesser. Den Arabiske Ligas fredsplan og bestræbelser fik ikke klar støtte af Sikkerhedsrådet. Selvom Assads samtykke til Annanplanen muligvis var fremtvunget ved mildt pres, ligger det alligevel noget fra Ligaens efterspørgsel efter sanktioner og blød intervention. Resolutionerne 2042 og 2043 indeholdt hverken provisioner om sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse eller kravet om politisk transition, der ellers var centrale elementer for Den Arabiske Liga. Hvis Ligaen havde haft den forventede indflydelse, ville Sikkerhedsrådet have været markant tættere på et FN-mandat til en humanitær intervention i perioden op til sommeren 2012. Ved det tredje dobbeltveto 19. juli 2012 blev det klart, at det regionale ejerskab havde udspillet sin rolle i forhold til Kina og Ruslands positioner (S/PV.6810).

Det regionale ejerskab bag humanitær intervention involverede gentagne gange Sikkerhedsrådet i behandling af Syrien-konflikten. Indien, Brasilien og Sydafrika lod den regionale aktørs legitimitet trumfe deres egen pluralistiske linje, imens dette ikke var tilfældet for Rusland og Kina. I dette tilfælde vejede disse landes stærke nationale interesser tungere end bekymringer om legitimitet. Kinas og Ruslands status som ansvarlige stormagter blev svækket som følge af deres modstand mod en regionalt støttet intervention, da det blev tydeligt, at deres handlinger var motiveret af nationale interesser og ikke af hensynet til den internationale orden. Det regionale ejerskab var nødvendigt for at overbevise flere af de pluralistisk indstillede stormagter og sikre flertal for humanitær intervention, men det var ikke tilstrækkeligt til at overbevise Rusland og Kina, hvorfor Sikkerhedsrådet ikke kunne autorisere humanitær intervention eller blot sanktioner. Syrien-casen viser sig dog ikke som ”a case for closure”, men indikerer i stedet en dybere sammenhæng, som der nu vil blive set nærmere på.

Regionalt ejerskab og stormagternes rolle: den dybere sammenhæng

Analysen viser, at der var regionalt ejerskab for humanitær intervention i de to konflikter. Sikkerhedsrådets drøftelser blev i begge tilfælde tydeligt påvirket af det regionale ejerskab, som gav forslag om international indblanding legitimitet og fjernede de værste af de pluralistiske bekymringer. Derfor ændrede kritiske stormagter position i begge cases. Dette ændrede rådets dynamik i Libyen-casen, men ikke i afgørende grad i forhold til Syrien. Det regionale ejerskab førte til et mandat fra Sikkerhedsrådet til humanitær intervention i Libyen, imens det i Syrien kun førte til en observatørmission med den adresserede stats samtykke. Hvordan skal dette mønster forstås?

Analysen viser, at det regionale ejerskab ikke agerer uafhængigt af stormagtsspillet handlerum. Det regionale ejerskab påvirker dette spil, men det er primært en påvirkning inden for rammerne af, hvad stormagterne overvejer af gangbare handlemuligheder. Prointerventionsmagterne overvejede vidtgående intervention i Libyen, men regional støtte var den afgørende nøgle. I Syrien overvejede prointerventionsmagterne sanktioner og bevæbning af observatører, men her var ejerskabet ikke afgørende for at overbevise Rusland og Kina. Selv inden for stormagtsspillet handlerum ser vi ikke en afgørende ændring som følge af den regionale aktørs engagering i Syrien. Der er således markant forskel i betydningen af det regionale ejerskab i de to cases. Det mere realistiske perspektiv inden for den engelske skole peger på, at Kinas og særligt Ruslands nationale interesser og overordnede magtbalancehensyn betinger det regionale ejerskabs betydning. Det regionale ejerskab har ikke afgørende betydning, når der er store interesseforskelle mellem stormagterne. Regionalt ejerskab i kombination med et fravær af stærke nationale interesser er derfor afgørende for Sikkerhedsrådets mandat til humanitær intervention. Dette er centralt for at forstå stormagtsspillet i forhold til humanitær intervention fremover. Den nye engelske skoles fokus på det regionale niveau er således en videreudvikling snarere end en afvikling af den klassiske engelske skoles begreb om det globale internationale samfund og dets stormagtsstyring.

Konklusion

En fremtidig model med FN-mandat og regionalt ejerskab kan forhåbentlig betyde, at det internationale samfund kan institutionalisere sig ud af problemer med humanitær intervention og dermed undgå nulsumsspillet mellem passivitet og misbrug, der er henholdsvis solidaristernes og pluralisternes anke (Knudsen, 1999: 80). Kravet om regionalt ejerskab kan anskues som et forsøg på at skabe en bedre balance mellem solidaristiske og pluralistiske overvejelser,

dvs. en mulig middelev mellem Vestens iver for at intervenere og ikke-vestlige stormagters prioritering af international orden på bekostning af humanitær retfærdighed. Med andre ord kan det hæve barren for intervention i en tilpas grad.

Der er dog to problemer ved denne optimisme. For det første kan det regionale ejerskab vise sig at være et tveægget sværd: Selvom det regionale ejerskab i disse to cases presser det internationale samfund i retning af mere solidarisme, så kan det også tænkes, at presset vil gå den modsatte vej. For selvom regionalt ejerskab kan muliggøre handling, så kan det i andre tilfælde blokere og føre til handlingslammelse (Bellamy og Williams, 2011: 848). De regionale internationale samfunds øgede betydning kan herved føre til et mere pluralistisk og mindre solidarisk internationalt samfund. At bero på regionens støtte er basalt set en accept af, at der er forskellige syn på menneskerettigheder. For meget regionalisme kan komme til at ødelægge det globale samfunds spilleregler (Buzan, 2004: 227; Bull, 1984: 185).

For det andet viser analysen, at stærke nationale interesser hos stormagter stadig er afgørende, hvorfor det regionale ejerskab ikke kan stå alene. Det internationale pres er afgørende, og her vil en skiftende polaritet i den internationale magtbalance have stor betydning. En multipolær orden præget af BRIKS-landenes opstigning får muligvis den følge, at det nu ikke kun er USA, som formelt og reelt er stærk nok til at sætte foden ned og paralisere Sikkerhedsrådet. Omvendt ses det, at disse lande ikke nødvendigvis vil handle i en samlet flok, da IBSA-landene viser en anden type adfærd end Rusland og Kina.

Fremtidens model for humanitær intervention bliver formentlig et gentaget spil af regionalt ejerskab og nationale interesser, der får betydning for, om stormagterne vil afbalancere eller agere i koncert (Knudsen, 2012: 17). I Libyen nåede man aldrig helt til koncertspillet, og Syrien-casen kan nærmest karakteriseres som kinesisk-russisk afbalancering mod Vesten og USA. Der vil således ikke være ét mønster, der vil gøre sig gældende i fremtidens stormagtsspil, men regionalt ejerskab og stærke nationale interesser kan bidrage til at forstå, hvilke mønstre som gør sig gældende i konkrete situationer.

Resultaterne viste også, at det er umagen værd med teoriens fokus på det regionale analyseniveau, da inddragelsen af det regionale niveau øger forståelsen af stormagtsspillet markant. Selvom den klassiske engelske skole har et vist blik for det regionale niveau, så bør det have en mere fremtrædende rolle som anbefalet af den nye engelske skole (Buzan og Gonzalez-Pelaez, 2009: 237; Buzan, 2004: 242). Udfaldet i Libyen og Syrien kan ikke forstås alene ved at se på det globale niveau. Det regionale niveau og dets samspil med stormagtsinstitutionen bør derfor inddrages for en fuld forståelse af beslutninger om

humanitær intervention. Inddragelsen af dette nye analyseniveau baseret på ny engelske skole-teori fremstår derfor som en fordelagtig videreudvikling af den engelske skole.

Noter

1. I perioden siden sommeren 2012 har Den Arabiske Liga haft en mere passiv rolle grundet stigende splittelse i regionen og stormagternes overtagelse af forhandlings-sporet. Kompromisset om destruktions af Syriens kemiske våben i september 2013 var således en sag mellem stormagterne USA og Rusland, og det ændrede i øvrigt ikke situationen i Syrien.
2. Stormagternes håndtering af situationen i Ukraine viser tydeligt den fortsatte betydning af indflydelsessfærer for både udbrud og løsning af konflikter.
3. Operationaliseringen er inspireret af Knudsen og Jensen (2011: 62); Weiss (2011: 5); Bellamy og Williams (2011: 826); Buzan (2004: 219).

Litteratur

- Bellamy, Alex J. og Paul D. Williams (2011). The new politics of protection? Côte d'Ivoire, Libya and the responsibility to protect. *International Affairs* 87 (4): 825-850.
- Bull, Hedley (1972). International relations as an academic pursuit. *Australian Outlook* 26 (3): 251-265.
- Bull, Hedley (1977). *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. London: Macmillan.
- Bull, Hedley (red.) (1984). *Intervention in World Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Buzan, Barry (2001). The English School: an underexploited resource in IR. *Review of International Studies* 27: 471-488.
- Buzan, Barry (2004). *From International to World Society? English School Theory and the Social Structure of Globalisation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, Barry (2009). The Middle East through English School Theory, pp. 24-44 i Barry Buzan og Ana Gonzalez-Pelaez (red.), *International Society and the Middle East. English School Theory at the Regional Level*. New York: Palgrave.
- Buzan, Barry og Ana Gonzalez-Pelaez (red.) (2009). *International Society and the Middle East. English School Theory at the Regional Level*. New York: Palgrave.
- Claude, Inis (1966). Legitimization as a political function of the United Nations. *International Organization* 20 (3): 367-379.
- Finnemore, Martha (2005). Fights about rules: the role of efficacy and power in changing multilateralism. *Review of International Studies* 31: 187-206.

- Glavind, Johanne Grøndahl (2011). *Can Great Powers Change Fundamental Norms?* Aarhus: Politica.
- Hurd, Ian (2007). Breaking and making norms: American revisionism and crises of legitimacy. *International Politics* 44: 194-213.
- Jackson, Robert (2000). *The Global Covenant. Human Conduct in a World of States*. Oxford: Oxford University Press.
- Jackson, Robert (2009). International relations as a craft discipline, pp. 21-38 i Cornelia Navari (red.), *Theorising International Society*. New York: Palgrave.
- Keene, Edward (2009). International society as an ideal type, pp. 104-124 i Cornelia Navari (red.), *Theorising International Society*. New York: Palgrave.
- Knudsen, Tonny Brems (1996). Humanitarian intervention revisited: post-cold war responses to classical problems. *International Peacekeeping* 3 (4): 146-165.
- Knudsen, Tonny Brems (1999). *Humanitarian Intervention and International Society: Contemporary manifestations of an explosive doctrine*. Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Knudsen, Tonny Brems (2012). Den Engelske Skole og den humanitære intervention i Libyen: legitimitet, dilemmaer og stormagternes rolle, pp. 107-128 i Liv Andersson, Ditte Friese og Gorm Kjær Nielsen (red.), *IP i Praksis*. København: Djøf.
- Knudsen, Tonny Brems og Mads Dagnis Jensen (2011). Humanitær intervention i Libyen. *Udenrigs* 2: 54-66.
- Küçükkeleş, Müjge (2012). Arab League's Syrian Policy. *SETA Policy Brief*, No. 56, april. http://www.syriancouncil.org/en/component/k2/item/download/35_e26147ac59c8c071c257b0e2a6ad7484.html (12. juni 2012).
- Little, Richard (1995). Neorealism and the English School: a methodological, ontological and theoretical reassessment. *European Journal of International Relations* 1 (1): 9-34.
- Little, Richard (2000). The English School's contribution to the study of international relations. *European Journal of International Relations* 6 (3): 395-422.
- Lukyanov, Fyodor (2012). The importance of being Russia. *Russia in Global Affairs*, 5. april: <http://eng.globalaffairs.ru/redcol/The-Importance-of-Being-Russia-15515> (12. juni 2012).
- Mearsheimer, John (1995). A realist reply. *International Security* 20 (1): 82-93.
- New York Times* (2011). Arab League votes to suspend Syria over crackdown. 12. november. <http://www.nytimes.com/2011/11/13/world/middleeast/arab-league-votes-to-suspend-syria-over-its-crackdown-on-protesters.html?pagewanted=all> (12. juni 2012).
- Reus-Smit, Christian (2004). *American Power and World Order*. Cambridge: Polity Press.

- Rogin, Josh (2011). How Obama turned on a dime toward war. *Foreign Policy*, 18. marts. http://thecable.foreignpolicy.com/posts/2011/03/18/how_obama_turned_on_a_dime_toward_war (12. juni 2012).
- SC Report (2011a). Update Report NO. 3 Libya. *Security Council Report*, 25. februar. http://www.securitycouncilreport.org/site/c.gIKWLeMTIsG/b.6586331/k.D62C/Update_Report_No_3brLibyabr25_February_2011.htm (12. juni 2012).
- SC Report (2011b). Update Report NO. 1 Libya. *Security Council Report*, 14. marts. http://www.securitycouncilreport.org/site/c.gIKWLeMTIsG/b.6621881/k.63C4/Update_Report_No_1brLibyabr14_March_2011.htm (12. juni 2012).
- Waltz, Kenneth (2000). Structural realism after the Cold War. *International Security* 25 (1): 5-41.
- Weiss, Thomas G. (2004). The sunset of humanitarian intervention? The responsibility to protect in a unipolar era. *Security Dialogue* 35 (2): 135-153.
- Weiss, Thomas G. (2011). RtoP alive and well after Libya. *Ethics & International Affairs* 25 (3): 287-292.
- Welsh, Jennifer (2011). Civilian protection in Libya: putting coercion and controversy back into RtoP. *Ethics & International Affairs* 25 (3): 255-262.
- Wheeler, Nicholas J. (2000). *Saving Strangers. Humanitarian Intervention in International Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Wight, Martin (1991). *International Theory: The Three Traditions*. Leicester: Leicester University Press.

Resolutioner fra FN's Sikkerhedsråd:

- S/Res.1970. 26/2 2011.
 S/Res.1973. 17/3 2011.
 S/Res.1975. 30/3 2011.
 S/Res.2042. 14/4 2012.
 S/Res.2043. 21/4 2012.

Resolutionsudkast, FN's Sikkerhedsråd:

- S/2011/612. Draft resolution. 4/10 2011.
 S/2012/77. Draft resolution. 4/2 2012.
 S/2012/538. Draft resolution. 19/7 2012.

Udtalelser fra FN's Sikkerhedsråd:

- SC/10180. Security Council Press Statement on Libya. 22/2 2011.

Mødereferater fra FN's Sikkerhedsråd:

S/PV.6491. 26/2 2011.

S/PV.6498. 17/3 2011.

S/PV.6531. 10/5 2011.

S/PV.6627. 4/10 2011.

S/PV.6706. 24/1 2012.

S/PV.6710. 31/1 2012.

S/PV.6711. 4/2 2012.

S/PV.6810. 19/7 2012.

Breve til/fra FN's Sikkerhedsråd (herunder fra Den Arabiske Liga):

S/2011/137. Letter dated 14 March 2011 from the Permanent Observer of the League of Arab States to the United Nations addressed to the President of the Security Council. *United Nations*, 15/3 2011.

S/2012/71. Letter dated 24 January 2012 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council (League of Arab States – Syria). *United Nations*, 20/1 2012.

S/2012/142. Letter dated 8 March 2012 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council. *United Nations*, 8/3 2012.

S/2012/214. Identical letters dated 11 April 2012 from the Permanent Representative of the Syrian Arab Republic addressed to the Secretary-General and the President of the Security Council. *United Nations*, 11/4 2012.

S/2012/250. Note by the Secretary-General, *United Nations*, 23/4 2012.

S/2012/394. Letter dated 4 June 2012 from the Chargé d'affaires a.i. of the Permanent Observer Mission of the League of Arab States to the United Nations addressed to the President of the Security Council. *United Nations*, 5/6 2012.

Øvrige FN-dokumenter:

FN-charteret. Charter of the United Nations and the Statute of the International Court of Justice. *United Nations: treaties.un.org/doc/Publication/CTC/uncharter.pdf* (12. juni 2012).

Dokumenter fra den Afrikanske Union:

AU (2011a). Communiqué of the 265th Meeting of the Peace and Security Council. PSC/PR/COMM.2(CCLXV). *African Union*, 10. marts. http://www.au.int/en/sites/default/files/COMMUNIQUE_EN_10_MARCH_2011_PSD_THE_265TH_MEETING_OF_THE_PEACE_AND_SECURITY_COUNCIL_ADOPTED_FOLLOWING_DECISION_SITUATION_LIBYA.pdf (12. juni 2012).

- AU (2011b). Consultative Meeting on the Situation in Libya. *African Union*, 25. marts. [http://www.au.int/en/dp/ps/sites/default/files/communique_-_Libya__eng_\[1\].pdf](http://www.au.int/en/dp/ps/sites/default/files/communique_-_Libya__eng_[1].pdf) (12. juni 2012).
- AU (2011c). Communique of the 275th Meeting of the Peace and Security Council. PSC/MIN/COMM.2(CCLXXV). *African Union*, 26. april. <http://www.peaceau.org/uploads/communiqueLibyaeng.pdf> (12. juni 2012).